ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਅਮਨ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1328-1329)

04 ਸਤੰਬਰ, 2019

[ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009:

ss.3 ਅਤੇ 51 - ਕਾਰਵਾਈਆਂ u/ss. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ 265, 267, 420, 34, 120ਬੀ, 467, 468 ਅਤੇ 471; u/ss. ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ 3 ਅਤੇ 7; u/ss. ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਐਕਟ, 1976 ਦੇ 12/30 ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੇ u/ss.12/30 - ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਯੋਗਤਾ - ਆਯੋਜਤ: ਇਹ ਐਕਟ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ - ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ ਐਕਟ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਭਾਰ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ , IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ 415, 467, 468, 471, 34 ਜਾਂ 120-ਬੀ - ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਇਕੱਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਅਧਿਆਇ XIII। s.51 - ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ - Cr.P.C. ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ। - ਹੋਲਡ: ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨੋਨੀਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਇਸਲਈ

s.51, ਪੂਰੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ - ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 - s.153 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

s.482 - ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਦਾ ਘੇਰਾ - ਆਯੋਜਤ: ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ u/s.482 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਹੋਲਡ: 1.1

ਇਹ ਐਕਟ IPC ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ। ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਭਾਰ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਜਾਂ ਤੋਲ, ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨੋਨੀਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ IPC ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ IPC ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 265 ਅਤੇ 267 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 31, 33, 34 ਅਤੇ 36] [1202-ਈ-ਜੀ; 1201-ਏ; 1203-ਏ-ਸੀ-ਜੀ]

1.2 ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਪਦੰਡ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮਕਾਜੀ

ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਜਾਂ ਬਦਲਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 467, 468 ਅਤੇ 471 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕੰਮ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 467, 468, 471 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪਰਾ 35] [1203-D-F]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੱਯਦ ਹਸਨ 2018 (11) ਸਕੇਲ 317; ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ ਮਹਿੰਦਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 7 SCC 621 : [2012] 3 SCR 1155 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਰਤ ਬਾਬੂ ਦਿਗੁਮਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ NCT) (2017) 2 SCC 18 : [2016] 8 SCR 1015 - ਵੱਖਰਾ।

2. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 36] [1203-H; 1204-ਏ-ਬੀ]

3. ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [1204-ਸੀ]

ਐਮ.ਸੀ. ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 2 SCC 649 : [2002] 5 Suppl. SCR 677; ਖੋਡੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਸ਼ਵਾਰਾ ਸਹਿਕਾਰਾ ਸਕਕਰੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਿਮਿਟੇਡ (2019) 4 SCC 376 : [2019] 3 SCR 411 ; ਮੈਕਵੇਰੀ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਲਪੀ ਕੇਬਲ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (2018) 2 SCC 674 : [2017] 13 SCR 751 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2002] 5 ਸਪਲ. SCR 677 ਪੈਰਾ 12 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

[2016] 8 SCR 1015 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 19

[2019] 3 SCR 411 ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

2018 (11) ਸਕੇਲ 317 ਪੈਰਾ 26 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2012] 3 SCR 1155 ਪੈਰਾ 29 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2017] 13 SCR 751 ਪੈਰਾ 33 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1328-1329।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਵਿਧ ਵਿਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ) ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 04.10.2017 ਅਤੇ 09.11.2017 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। 2017 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 4211। ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1330-1331, 2019 ਦੇ 1332 ਵਿਨੋਦ ਦਿਵਾਕਰ, ਏਏਜੀ, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਬੀ.ਐਨ. ਦੁਬੇ, ਸਯਨਦੀਪ ਪਹਾੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਰੋਹਤਗ ਬਹਿਤੁਰਗੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਗੀ। , ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇਵਾਂਸ਼ੀ, ਐੱਸ. ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਵਰਮਾ (ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਲਪਾਂ ਲਈ), ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. 2019 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1328-1329 (@SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 2017 ਦਾ 9981-9982) ਅਤੇ Crl. 2019 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1330-1331 (@SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 2017 ਦਾ 1912-1913)

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

3. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 18601 ਦੀ ਧਾਰਾ 265,267, 420, 34, 120-ਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3/7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੈਂਟ, ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 130 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 19552 ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ 200-220 ਮਿ.ਲੀ. 5 ਲੀਟਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ।

4. 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ 3 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਲਖਨਊ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਚੂਨ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ-ਸਪੀਡ ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਸਪਿਰਿਟ ਦੀ ਛੋਟੀ ਡਿਲਿਵਰੀ। ਐਸਟੀਐਫ ਨੇ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੂਨ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਟੀਮ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚਾਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ

15 ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਯਾਨੀ ਸੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਆਪਰੇਟਿਵ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਇਹ ਟੈਸਟ ਅਪਾਰ ਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦੋ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਵ ਨਰਾਇਣ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਮੀਮੋ ਅਨੁਸਾਰ, 15 ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ 5 ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 13 ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਛੋਟੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਟੀਮ ਨੇ ਆਊਟਲੈੱਟ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਵਰਕ ਸਟੈਂਡਰਡ ਮਾਪ ਦੌਰਾਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 5 ਲੀਟਰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 200 ਮਿ.ਲੀ. ਛੋਟਾ ਸੀ. ਅਜਿਹੀ ਛੋਟੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, FIR ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਚਿੱਪ ਫਿਕਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਮੋਟ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਨੰਬਰ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦੋ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਨਿਰੀਖਣ ਟੀਮ ਨੇ ਡਿਪ ਰਾਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭੂਮੀਗਤ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਸਟਾਕ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਡੀਲਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਰਿਕਾਰਡ ਅਸੰਗਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਸਟਾਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਰੀਖਣ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 1 ਜੂਨ, 2017 ਨੂੰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਟੇਲ ਆਊਟਲੈਟ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਐਨਰਜੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ। ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ। ਮੁਆਇਨਾ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਅਤੇ 1 ਜੂਨ, 2017 ਨੂੰ ਸੀਲਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ 24 ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫਿਕਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਚਿਪਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1 ਜੂਨ, 2017 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਚਿਪਸ ਹੁਣ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ, ਲਖਨਊ ਕੋਲ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ 7 ਜੂਨ, 2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਰਾ 467, 468, 471 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 20094 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 12/30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

6. ਇਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 265, 267, 420, 34, 120ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 7, ਧਾਰਾ 467, ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 25 ਜੁਲਾਈ, 2017 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਹੈ। 468, 471 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਐਕਟ, 1976 ਦੀ ਧਾਰਾ 12/30 ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 471 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਜੁਲਾਈ, 2017 ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19735 ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਅਤੇ 190(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ, ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 27 ਜੁਲਾਈ, 2017 ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ: "

(i) ਕੀ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਡਿਲਿਵਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009 ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲ/ਮਿਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ/ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

(ii) ਕੀ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ/ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। .

(iii) ਕੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ;

(iv) ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

(v) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼।

8. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਛਾਣਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬੇਦਖਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 51 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ, ਐਕਟ, 2009 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਲੀਗਲ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਬੋਧਨਯੋਗ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

9. ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 26 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 264 ਤੋਂ 267 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ:

“ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 264 ਤੋਂ 267 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਕਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਗਿਣਤੀਯੋਗ ਮਿਸ਼ਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।"

10. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, 120ਬੀ, 471 ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ 7 ਜੁਲਾਈ, 2017 ਅਤੇ 17 ਅਗਸਤ, 2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 467, 468, 471, 120-ਬੀ ਅਤੇ 34 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

11. ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲਖਨਊ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ਼ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਪੰਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

(i) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਕੇਸ ਜੁਰਮ ਨੰ. 130/2017 ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (ਸਿਟੀ), ਉੱਤਰੀ, ਲਖਨਊ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਟਰੋਲ/ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲਖਨਊ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੰਧਤ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟੈਂਕ ਭੇਜੋ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ/ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੈਲੀਬਰੇਟਿਡ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਗੇ। ਨਮੂਨੇ ਕਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼, 2005 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗੁਣਵੱਤਾ/ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ;

(ii) ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲਖਨਊ, ਇੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ;

(iii) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲਖਨਊ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਜ਼ਬਤੀ ਮੀਮੋ/ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧਤ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ। ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਟੋਟਲਾਈਜ਼ਰ ਰੀਡਿੰਗ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ/ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ;

(iv) ਨਮੂਨਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ/ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼, 2005 ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ- ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ 22 ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ;

(v) ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ਼ ਟੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਟਾਕ ਸਬੰਧਤ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਨ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਮੰਗੇ;

(vi) ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਪਿਛਲੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਉਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ

(vii) ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਡਿਸਪੈਂਸਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲੇ ਪਲਸਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

12. ਰਾਜ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਮ ਸੀ ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 6 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: - "

13. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੇ.ਏ.ਸੀ. Saldanha [(1980) 1 SCC 554: 1980 SCC (Cri) 272] ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਖੋਜ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਇੱਕ

ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਬੱਧ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰਿਨਟੇਂਡੈਂਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਲਿਆਉਣਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਸੀਮਾਬੱਧ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਇਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 173(8) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।" 13. ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

14. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਪਰਾਧਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ 51 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

15. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੱਯਦ ਹਸਨ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਫੂਡ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਕੋ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ ਮਹਿੰਦਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਈ, ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ

ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 18819 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐੱਨ.ਆਈ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਯਾਨੀ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਇੱਕੋ ਤੱਥ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

16. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤ ਬਾਬੂ ਦਿਗੁਮਰਤੀ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ 10 (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨਸੀਟੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਗਨ ਹਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬ. ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 7 ਦਸੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

17. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2009

2(g) "ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮੈਟਰੋਲੋਜੀ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ, ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਤੋਲ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ;

xx xx xx

3. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।

Xx xx xx

26. ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸੰਦਰਭ ਮਿਆਰ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਿਆਰ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

xx xx xx

30. ਮਿਆਰੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ। - ਜੋ ਵੀ

(a) ਵਜ਼ਨ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵੇਲੇ, ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਉਸ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਵਜ਼ਨ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ; ਜਾਂ

(c) ਵਜ਼ਨ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵੇਲੇ, ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਲੇਖ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ; ਜਾਂ

(d) ਵਜ਼ਨ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ; ਦੂਜੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।

Xx xx xx

51. ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 153, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਭਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

"ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973

153. ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ।-

(1) ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਿਨਾਂ ਵਾਰੰਟ ਦੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਜਾਂ ਤੋਲ, ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਉੱਥੇ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤੋਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਯੰਤਰ ਹਨ ਜੋ ਗਲਤ ਹਨ।

(2) ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤੋਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤੋਲ, ਮਾਪ ਜਾਂ ਯੰਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਝੂਠੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤੁਰੰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ।

"ਭਾਰਤੀ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860

265. ਝੂਠੇ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।-ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਝੂਠੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਲੰਬਾਈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਝੂਠੇ ਮਾਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰ ਜਾਂ ਲੰਬਾਈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

xx xx xx

267. ਝੂਠੇ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵੇਚਣਾ।-ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਤੋਲ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਜ਼ਨ, ਜਾਂ ਲੰਬਾਈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਝੂਠਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਵੇਚਦਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

18. ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਭਾਵੇਂ IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

19. ਸ਼ਰਤ ਬਾਬੂ ਦਿਗੁਮਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 292 ਅਤੇ 294 ਅਤੇ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਅਤੇ 294 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

20. ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜੋ ਕਿ ਅਸ਼ਲੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਜਾਂ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਜਾਂ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਠਜੋੜ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 79 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। . ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"31. ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 67 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ, ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 67-ਏ ਅਤੇ 67-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ IT ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 79, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਛੋਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ [ਸ਼੍ਰੇਆ ਸਿੰਘਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2015) 5 SCC 1 : (2015) 2 SCC (Cri) 449] ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

32. ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਹੋਣ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 79 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ”

21. ਗਗਨ ਹਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਵੀ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ IPC ਦੇ ਜਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"11. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ. ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਹਨ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਧਾਰਾ 79 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 79 ਅਤੇ 81 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦਾ ਜਾਲ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 292 ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ.

21. ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਜੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਆਧਾਰਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ. ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਵਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ,

ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 43 ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ 2000 ਦਾ ਅਧਿਆਏ-11 ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ ਐਕਟ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 43 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 43 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਬੇਈਮਾਨੀ" ਅਤੇ "ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ" ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹੀ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 43(ਏ) ਅਤੇ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

“ਸੈਕਸ਼ਨ 43(a) ਅਜਿਹੇ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ (ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਹੁੰਚ;

43(j) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਰੋਤ ਕੋਡ ਨੂੰ ਚੋਰੀ, ਛੁਪਾਉਣ, ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਟੀਲ, ਛੁਪਾਉਂਦਾ, ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।" ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਰਾਦਾ, ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਧੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 66 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਧੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਸ਼ਰਤ ਬਾਬੂ ਦਿਗੁਮਰਤੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ।

22. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੱਯਦ ਹਸਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 188 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ, ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: "

24. ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਬਣਦਾ ਹੈ। ”

23. ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ “ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਖੋਡੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓਥੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ. ਬ. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: "

20. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

(i) ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ - ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ - ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕਤਾ, ਕੋਈ ਵਿਲੀਨਤਾ ਨਹੀਂ। [ਵਰਕਮੈਨ ਬਨਾਮ ਕੋਚੀਨ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ, (1978) 3 SCC 119 ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ; ਵੈਸਟਰਨ ਇੰਡੀਆ ਮੈਚ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਏਆਈਆਰ 1958 ਮੈਡ 398; ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1986) 4 SCC 146; ਰੁਪ ਡਾਇਮੰਡਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1989) 2 SCC 356; ਵਿਲਸਨ ਬਨਾਮ ਕੋਲਚੇਸਟਰ ਜਸਟਿਸ, (1985) 2 ਸਾਰੇ ER 97 (HL); ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਲਾਈ ਐਸ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1989) 4 SCC 187; ਯੋਗੇਂਦਰ ਨਾਰਾਇਣ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1996) 7 SCC 1; ਵੀ.ਐਮ. ਸਾਲਗਾਓਕਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰੋਸ. (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੀਆਈਟੀ, (2000) 5 ਐਸਸੀਸੀ 373; ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਧਰਮਸੰਘੋਮ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਸਵਾਮੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾਨੰਦ, (1997) 6 SCC 78 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਭੀਕਾਜੀ ਇੰਗਲ, (1996) 3 SCC 463.

(ii) ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ - ਕੋਈ ਰਲੇਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 141 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੇਨੂ

ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਆਰੀਆ ਐਮ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਈਅਰ, ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 195; ਅਬੈ ਮਾਲੀਗਈ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਸੰਤਕੁਮਾਰਨ, (1998) 7 ਐਸਸੀਸੀ 386; ਸ਼ੰਕਰ ਰਾਮਚੰਦਰ ਅਭਯੰਕਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਜੀ ਦੱਤਾਤ੍ਰੇਯ ਬਾਪਟ, (1969) 2 SCC 74; ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1975) 1 SCC 774; ਗੋਪਬੰਧੂ ਬਿਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਮੋਹੰਤੀ, (1998) 4 SCC 447; ਜੂਨੀਅਰ ਟੈਲੀਕਾਮ ਅਫਸਰ ਫੋਰਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, 1993 Supp (4) SCC 693 ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਲਾਈ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਕੇਸ, (1989) 4 SCC 187.

(iii) ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ - ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ। [ਥੁੰਗਾਭਦਰਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ A.P., AIR 1964 SC 1372]।

"26. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

26.2. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ: (ਕੁਨਹਾਯਮਦ ਕੇਸ [ਕੁਨਹਾਯਮਮੇਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, (2000) 6 SCC 359], SCC p. 384) "

(iv) ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਲੀਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

25. ਗਗਨ ਹਰਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਵੀ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.

26. ਸੱਯਦ ਹਸਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 188 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"8. ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਰੋਕ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ [T.S. ਬਲੀਆ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਸ.ਰੇਂਗਚਾਰੀ - (1969) 3 ਐਸਸੀਆਰ 65]। ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ, ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ [ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੁਰਾਦ ਅਲੀ ਖਾਨ - (1988) 4 SCC 655] ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “

ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋ ਵਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

27. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 188, 272, 273 ਅਤੇ 328 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ

28. ਸ਼ਰਤ ਬਾਬੂ ਦਿਗੁਮਰਤੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 79 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 292 ਅਸ਼ਲੀਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਈਟੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 67 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਧਾਰਾ 292 ਆਈਪੀਸੀ ਛਾਪੇ ਗਏ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਦੋ ਅਪਰਾਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

29. ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ ਮਹਿੰਦਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 420 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਗਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ

ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਲੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"37. ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਆਂ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਧਾਰਾ 406/420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 114 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ, NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 38 ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪੂਰਵ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਐੱਨ.ਆਈ.ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

39. ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਲੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। "

30. ਸੰਗੀਤਾਬੇਨ ਮਹਿੰਦਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੇਨਸ ਰੀਆ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਤੱਥ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਯਦ ਹਸਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੂਡ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ, 2006 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

31. ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 51 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਵਲ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਜਾਂ ਤੋਲ, ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 153 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨੋਨੀਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

32. ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਰਫ਼ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ.

33. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ IPC ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ। ਮੈਕਵੇਰੀ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਲਪੀ ਕੇਬਲ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ 14 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਣਾਇਆ ਕਿ ਦੋ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: "

44. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਟੀਓ ਬਨਾਮ ਬਿਨਾਨੀ ਸੀਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਿਡ [ਸੀਟੀਓ ਬਨਾਮ ਬਿਨਾਨੀ ਸੀਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, (2014) 8 ਐਸਸੀਸੀ 319] ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸੰਸਦੀ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀਪੀ. 332-33, ਪੈਰਾ 35) “35. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਉਪਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇ-ਮੱਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮਿਨਟ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, 82 ਸੀ.ਜੇ.ਐਸ. ਕਾਨੂੰਨ § 482 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਆਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਇਕਸੁਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕਸਾਰ

ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਮ ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਜਾਂ ਖਾਸ ਕਨੂੰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰੇਗਾ। ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਖਾਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ (ਐਡਮੰਡ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ [ਐਡਮੰਡ ਬਨਾਮ. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, 1997 SCC ਔਨਲਾਈਨ US SC 45 : 137 L Ed 2d 917 : 520 US 651 (1997)], ਵਾਰਡਨ ਬਨਾਮ ਮੈਰੇਰੋ [ਵਾਰਡਨ ਬਨਾਮ ਮੈਰੇਰੋ, 1974 SCC ਔਨਲਾਈਨ US SC 136 : 41 L Ed 2d 917 : 3538 US :3538 (1974)])।"

47. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੂਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੂਨਾਥ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (1992) 1 SCC 335 : 1992 SCC (L&S) 286], ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਜਨਰਲ ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮ, 1977 ਦੇ ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਅਬਸਟੈਂਟ ਕਲੋਜ਼, 1977 ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਨਾਟਕ ਜਨਰਲ ਸਰਵਿਸ (ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) (ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮ, 1976। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 348, ਪੈਰਾ 13) "

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3(2) ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 1(3)(a), 3(1) ਅਤੇ 4 ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਜੋ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 1(3)(a), 3(1) ਅਤੇ 4 ਸਮੇਤ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯਮ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3(2) ਨੂੰ ਸੰਮਿਲਿਤ

ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੋਧ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸੋਧ ਨੂੰ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 1(3)(a), 3(1) ਅਤੇ 4(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਨਿਯਮ 3(2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੋਧ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੇਟੈਂਟ ਟਕਰਾਅ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਆਊਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 1(3)(a), 3(1) ਅਤੇ 4 ਖੁਦ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਪੇਟੈਂਟ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

34. ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ IPC ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਵਜ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ IPC ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

35. ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਮਾਪ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਜਾਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਜਾਂ ਬਦਲਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ IPC ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 467, 468 ਅਤੇ 471 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਕੋਈ ਕੰਮ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 467, 468, 471 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

36. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ii) ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 265 ਅਤੇ 267 IPC ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

(iii) ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(iv) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਅਫਸਰਾਂ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। -ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(v) ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ।

(vi) ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 265 ਅਤੇ 267 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ।

Crl. 2019 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1332 (@SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 2018 ਦਾ 3321)

37. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

38. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ 24 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ, ਅਪਰਾਧ ਨੰ.0313 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਪੀ.ਐਸ. ਹਸਨਗੰਜ ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 265, 267, 420, 467, 468 ਅਤੇ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 7 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26/30 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। , ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

39. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 2017 ਦੇ SLP (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 9981-9982 ਅਤੇ 2018 ਦੇ 1912-1913 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ XII। ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

40. ਉਕਤ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 265 ਅਤੇ 267 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



Tarun Mehra

Advocate